

**OVLIVNÍ DIABETES
DOSPÍVÁNÍ, PLÁNOVÁNÍ
VLASTNÍ RODINY A
TĚHOTENSTVÍ?
OTÁZKY A ODPOVĚDI**

Martin Trhlík

Ovlivní diabetes dospívání, plánování vlastní rodiny a těhotenství?

Otázky a odpovědi

Ovlivní diabetes nástup první menstruace?

NE

- První menstruace se objeví zpravidla mezi 11.-15. rokem
- Dívka má více jak 17,5% tělesného tuku
- Překročí hmotnost 47,5 kg
- Má vyjádřeny sekundární pohlavní znaky

Ovlivní diabetes dospívání, plánování vlastní rodiny a těhotenství?

Otázky a odpovědi

Má diabetes vliv na charakter a průběh menstruace?

NE

- U mladých dívek jsou měsíčky po dobu cca 2 let většinou mírně nepravidelné a tzv. anovulační, tj. bez vyplavování vajíčka (to však neplatí zcela)
- Po cca 2 letech dozrává souhra mezi mozgovými centry a vaječníky a menstruační cyklus se stává pravidelným a tzv. ovulačním (vyplavuje se vajíčko)

Ovlivní diabetes dospívání, plánování vlastní rodiny a těhotenství?

Otázky a odpovědi

Může dívka otěhotnět již během prvních menstruačních cyklů?

ANO

- I když s menší pravděpodobností než v pozdějším období

Ovlivní diabetes dospívání, plánování vlastní rodiny a těhotenství?

Otázky a odpovědi

Má naopak menstruační cyklus vliv na kompenzaci diabetu?

ANO

- Během menstruačního cyklu dochází ke kolísání hladin 2 ženských hormonů – estrogeneru a progesteronu
- Především progesteron má tzv. diabetogenní efekt – zvyšuje hladinu glykemie
- Míra ovlivnění kompenzace je individuální
- Největší výkyvy se vyskytují v období menstruace

Ovlivní diabetes dospívání, plánování vlastní rodiny a těhotenství?

Otázky a odpovědi

Trpí dívky(ženy) – diabetičky nadměrně některými gynekologickými nemocemi?

ANO i NE

- Kvasinkami neboli vaginální mykozou
- Hyperglykemie umožňuje nadměrný a rychlejší růst kvasinek v poševním prostředí
- Pacientka onemocnění pozná podle bělavého tvarohového výtoku, svědění a zarudnutí sliznice v okolí poševního vchodu

Ovlivní diabetes dospívání, plánování vlastní rodiny a těhotenství?

Otázky a odpovědi

Jak vaginální mykozu léčit ?

- Již vzniklé onemocnění je léčeno poševními tabletami - antimykotiky (Clotrimazol, Candibene,...),
- Doplňkem léčby může být i krém stejného výrobce(sám o sobě však nikdy onemocnění nezvládne)
- Při opakovaném a častějším výskytu možno stejný lék i vícekrát opakovat (nevzniká resistance), nebo použít perorální tabletu(Mykomax, Sporanox) po návštěvě svého gynekologa
- Další vhodná hygienická opatření – bavlněné prádlo, mytí vodou resp. mýdly s pH 5,5

Ovlivní diabetes dospívání, plánování vlastní rodiny a těhotenství?

Otázky a odpovědi

Ovlivňuje diabetes zahájení partnerského života?

NE

Ovlivní diabetes dospívání, plánování vlastní rodiny a těhotenství?

Otázky a odpovědi

Je vhodné uvažovat o antikoncepční ochraně ?

ANO

Je to přímo nutné !!!

Ovlivní diabetes dospívání, plánování vlastní rodiny a těhotenství?

Otázky a odpovědi

Existuje vhodná antikoncepce pro dívky s diabetem ?

ANO

- „klasická“ hormonální antikoncepce – pilulky
- „barierová“ antikoncepce – kondomy,
- „minipilulka“ – jednorázová
- Nitroděložní tělíška

Ovlivní diabetes dospívání, plánování vlastní rodiny a těhotenství?

Otázky a odpovědi

„klasická“ hormonální antikoncepce – pilulky

Kombinace 2 hormonů – estrogen + gestagen (nahrazuje přirozený progesteron)

Nejvhodnější preparáty - s nízkým dávkováním estrogenů – 20ug, a s využitím gestagenů 3. generace, resp. přirozených gestagenů s minimální androgenní (mužskou) aktivitou

Užívání v cyklickém nebo kontinuálním režimu

Výhody: stabilita hormonálního prostředí, krátké menses s nízkou krevní ztrátou, snížení frekvence menses- prodloužení menstruačního cyklu, téměř dokonalá antikoncepční ochrana

(Logest, Marvelon, Yaz, Yadine, Yasminelle, Qlaira,...)

Ovlivní diabetes dospívání, plánování vlastní rodiny a těhotenství?

Otázky a odpovědi

„barierová“ antikoncepce – kondomy

Vhodná pro páry, kde je striktní

kontraindikace hormonální kombinované antikoncepce – dívky jsou nositelkami rizika pro trombofilní stavy (zvýšené riziko krevní srážlivosti způsobující žilní trombozy a event. následnou plicní embolizaci)

Ovlivní diabetes dospívání, plánování vlastní rodiny a těhotenství?

Otázky a odpovědi

„minipilulka“ – jednorázová hormonální antikoncepce

- Představuje značné jednorázové zatížení organismu gestageny (750mg v 1 tbl) – velmi NEVHODNÁ pro diabetiky

Ovlivní diabetes dospívání, plánování vlastní rodiny a těhotenství?

Otázky a odpovědi

Nitroděložní tělíka

- Klasická – nejsou doporučována ženám, které nerodily, mají více partnerů, pro diabetičky nevhodná, jsou zatížena vyšším výskytem zánětlivých komplikací
- Medikovaná – Mirena – obsahují gestageny, které jsou uvolňovány v množství cca 20 ug/den do okolní tkáně – dělohy, do krevního oběhu se dostává jen zcela zanedbatelné množství

vhodné –po 1.porodu, u silnějších menses, u pacientek s malými děložními myomy, není vyšší výskyt pánevních zánětů, nově se připouští i u nerodivších

Ovlivní diabetes dospívání, plánování vlastní rodiny a těhotenství?

Otázky a odpovědi

Může žena diabetik otěhotnět ?

ANO

Ovlivní diabetes dospívání, plánování vlastní rodiny a těhotenství?

Otázky a odpovědi

Existují kontraindikace pro otěhotnění diabetičky??

ANO

Ovlivní diabetes dospívání, plánování vlastní rodiny a těhotenství?

Otázky a odpovědi

Jaké ??

1. Glykovaný HbA1c více jak 6,5%
2. Diabetická nefropathie – kreatinin více jak 140 μ mol/l
3. Hypertenze na 3 kombinaci léčiv, z nichž jedním je ACE inhibitor
4. Proteinurie více jak 1g/den
5. Výskyt postižení velkých cév(srdce, dolních končetin)
6. Neošetřená diabetická retinopathie

Ovlivní diabetes dospívání, plánování vlastní rodiny a těhotenství?

Otázky a odpovědi

Je výhodné těhotenství plánovat ?

ANO

je to přímo nutnost

Ovlivní diabetes dospívání, plánování vlastní rodiny a těhotenství?

Otázky a odpovědi

PROČ ???

1. Žena diabetička by měla otěhotnět až v úplné dospělosti – stabilizace metabolismu, duševní zralost,
2. Plánovaná gravidita umožní tzv. prekoncepční přípravu – snahu o maximální kompenzaci diabetu: ideál: glykemie nalačno < 5,8mmol/l, postprandiálně < 7,8mmol/l, glykovaný HbA1c co nejbližší normě (4-4,5% dle norem laboratoře)
2-3 měsíce před otěhotněním a dále v úvodu gravidity

Ovlivní diabetes dospívání, plánování vlastní rodiny a těhotenství?

Otázky a odpovědi

Je těhotenství zásah do kompenzace diabetu??

ANO

- do 12. týdne potřeba inzulínu zásadně neroste
- 12.- 24. týden (2. trimestr) – potřeba inzulínu narůstá o 10-15%
- 3. trimestr – po 32. týdnu gravidity potřeba inzulínu mírně klesá
- Po porodu – v prvním týdnu klesá potřeba inzulínu výrazně
- Pozor!!! – tyto údaje podléhají značným individuálním výkyvům

Ovlivní diabetes dospívání, plánování vlastní rodiny a těhotenství?

Otázky a odpovědi

Skrývá v sobě špatná kompenzace diabetu v těhotenství nějaká rizika ??

ANO

Riziková období:

1. V 1.trimestru (do 12. týdne) gravidity
2. V 2.-3. trimestru
3. Porod

Ovlivní diabetes dospívání, plánování vlastní rodiny a těhotenství?

Otázky a odpovědi

1. Trimestr – 0.-12. týden gravidity

- Období zakládání jednotlivých orgánů – dobrá kompenzace je zásadní pro eliminaci vrozených vývojových vad plodu (srdce, sy kaudální regrese, anencefalie,...)
- Zvýšené riziko potratu u žen s vysokým HbA1c resp. s preprandiálními glykemiemi více jak 8mmol/l

Ovlivní diabetes dospívání, plánování vlastní rodiny a těhotenství?

Otázky a odpovědi

2.-3. trimestr - 13. – 38. týden gravidity

Správná kompenzace diabetu zamezí rozvoji tzv. diabetické fetopathie představované především makrosomií plodu (velký plod s hmotností vyšší jak 4500g), zvětšením srdce, jater

Období posledních 4-8 týdnů gravidity zatíženo rizikem syndromu náhlého úmrtí plodu

Ovlivní diabetes dospívání, plánování vlastní rodiny a těhotenství?

Otázky a odpovědi

Porod

Je porod diabetičky rizikový ?

ANO

- Je veden v porodnici vybavené JIP pro novorozence
- Je veden v porodnici , kde jsou podobné porody koncentrované

Ovlivní diabetes dospívání, plánování vlastní rodiny a těhotenství?

Otázky a odpovědi

PROČ ?

1. V průběhu porodu matka nepřijímá potravu – je zajištěna kapačkou s glukózou a Inzulinem, pravidelně je monitorovaná glykemie , event. další laboratorní hodnoty
2. Porod kdykoli může být ukončen císařským řezem
3. Samotný porod plodu může být komplikován uváznutím ramínek (u dětí matek diabetiček je tato komplikace častější)
4. Vzhledem k riziku náhlého úmrtí plodu je doporučeno ukončit graviditu v průběhu 38.-39. týdne

Ovlivní diabetes dospívání, plánování vlastní rodiny a těhotenství?

Otázky a odpovědi

Co se děje po porodu ?

U matky : období šestinedělí – odeznívá hormonální působení placenty, klesá potřeba inzulínu na úroveň v úvodu gravidity, kojení není kontraindikováno

U plodu: v prvních hodinách a dnech hrozí riziko hypoglykemií – hyperfunkce pankreatu po nadměrné nabídce glukózy od matky,
hypokalémie
hyperbilirubinémie
syndromu dechové tísně

Ovlivní diabetes dospívání, plánování vlastní rodiny a těhotenství?

Otázky a odpovědi

Je těhotenství rizikové pro vznik diabetu?

ANO

- V těhotenství se může objevit tzv. gestační diabetes mellitus
- Každá těhotná je jednoduše testována mezi 24.-28. týdnem gravidity (norma: nalačno do 5,5mmol/l, 2hod po podání 75g glukózy do 7,7mmol/l)
- V případě pozitivity je léčbou dieta ,resp. inzulinová terapie, jestliže je výskyt glykemie vyšší než doporučené hladiny alespoň 3x po sobě
- Po porodu se situace upravuje , ale je rizikovým faktorem pro pozdější vznik diabetu 2. typu

Ovlivní diabetes dospívání, plánování vlastní rodiny a těhotenství?

Otázky a odpovědi

A co dál...?

Je-li plán dalšího dítěte, je vhodné antikoncepční zajištění a opět plánovaná gravidita s prekoncepční přípravou

U pacientek s gestačním diabetem opakovat glukózový test 3-6měsíců po porodu (u 50% pacientek riziko pozdějšího DM 2. typu)

Ovlivní diabetes dospívání, plánování vlastní rodiny a těhotenství?

Otázky a odpovědi

Přeji spokojené dospívání

a

šťastnou plánovanou rodinu.

Děkuji za pozornost